Nr. 30.

EESTI SPORDILEHT

Hind 15 marka.

· EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA ·

Toimetus ja talitus: Tallinn, Gonsiori t. 4. Kõnetr. 700. Postkast 70. ⊙ Tellimise hind: aasta peale 500 marka, kuu peale 50 marka.
Eesti Spordileht ilmub iga neljapäev.

VI. aastakäik. Neljapäeval, 30. juulil 1925. a. VI. aastakäik.

Meresupelused ja nende toime inimorganismi peale.

E. SPORDILEHELE kirjutanud Dr. H. JÜRGENSON, Tartu.

Antiikaja möödumisega kadusid ka kehakultuurilised templid, supelusasutused, thermid... stiilselt kaunimad, kõrgesse sinetavasse taevasse vaatlejatena seisavad nad tänapäev meie mälestustes veel aina, — unistusena aegadest, kus inimkeha kord hingele olnud pühalikumaks palvekojaks!..

Ja, — vanaaja roomlane oskas lugu pidada oma supelusasutustest. Jupiteri templite kõrval said need asutused — thermid — tema teisteks templiteks!..

Nii teame, et Justiniaanuse ajal Roomas ligi 100 supelusasutust (thermae) oli, peale selle üle tuhande sauna. Roomlane, kaetud kergesti pealevisatava riidega — toogaga — mitte kandes särki, sai kergesti päeva jooksul tolmuseks, mispärast koguni kolm korda (hommikuti, enne lõunat, kord pärast lõunat) igapäev supelusasutuses käis, viibides seal igakord üks tund (sealt vist ka meil komme tekkinud numbrisaunas tund viibida)! Supelus-protseduuri läbi tehes, tuli tal 5—6 toast läbi käia ning kosutatult, täis jõudu, ruttas ta seejärele jälle oma töö juure. Esimeses toas vabastas end roomlane omast riidest, järgnevates tubades võieti teda orjade poolt õlidega kokku, seejärele pidi roomlane kolmandas ruumis kehahõõrutustele asuma, võimlema, nüüd tuli tal tulla jälle kuuma, kuiva õhu ruumi, et tugevasti higistades (Rooma sauna mõju oma peal tunda!) enesest võimalikult rohkem kahjulikke eristamisaineid eemaldada. Kui kõik see läbi oli, tuleb roomlane uude tuppa, saali, see on suur bassein külma supelusveega, kus pindala poolest vabalt ta ujuda võib ning pärast „sauna" end vastavalt karastada. Viimaks kantakse orjade poolt roomlane jälle tagasi riiete juure, kuivatatakse hästi ära, masseeritakse ning toogat, pealisriiet üle õlgade visates, lahkub roomlane oma kehakarastavast supelusasutusest. Mis veesse puutub, siis sai Room vett hallikatelt, mis kuni 80 kilomeetrini Roomast kaugel olnud, Room „ujus" vees (ühe Rooma kirjaniku sõnade järele) ega ühelgi tänapäeva suurlinnal ei olnud kaua veel ehk pole tänagi veel sarnast kanalisatsiooni (võrdl. prof. Mesernitski „Praktilise arsti balneoloogia" 1914), kui antiikaja Roomal kord kauges minevikus!..

On möödunud antiikaeg, — ning teised inimesed ning mõttemõlgutused levinevad endistel kohtadel!.. On kadunud orjade

E. Spordilehe foto.

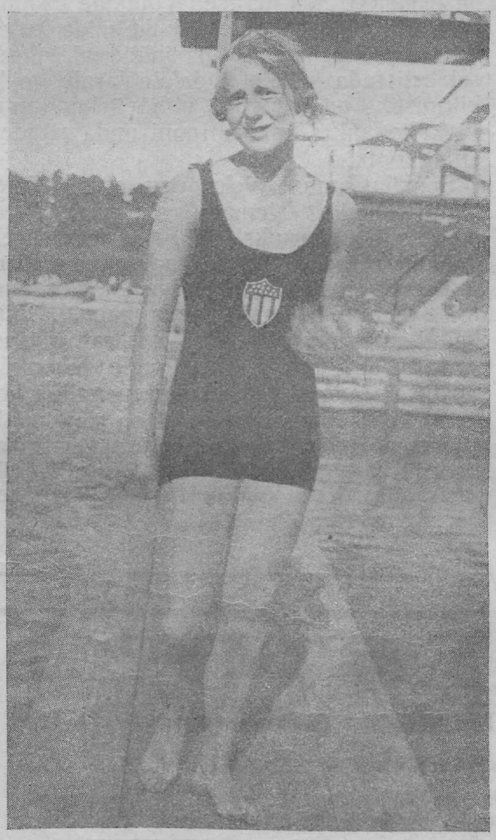

Emma Rosenberg, Kalev, Eesti parem naisujuja.

instituut, on kadunud kehakultuur ja uhkemad supelusasutustest — thermid — ning viimase aja rahutuste ja rahuaastail on hakatud uuesti rääkima kehakultuurist.

Vabasse loodusesse, helendavate päikese kiirte saatel ning kosutava õhu rüppesse on viimaseil aastail, suvekuudel vähemalt, rutanud ka Eesti sportlane, — mere, vete karastavat mõju (toime) on tänapäev tähele pannud oma juures ka Eesti kultuurinimene. Meresupeluste mõju juures peatada pisut rohkem oleksid tahtnudki need read, — leidku sportlased aina sitkust ja püsivust õppida tundma kõike loodusjõude veelgi ning kasutada neid oma terviseks, kehakultuurilisele tulevikule!..

Kui me meresupeluste toimest (mõjust) inimese keha peale rääkida tahame, siis peame arvestama kõige pealt kahe asiaga: mereveega, kui niisugusega, ja inimorganismiga samuti, kui niisugusega. Mereveest rääkides, tuleks meil igakord arvestada vastava merevee keemilise ja bioloogilise (missugused mikroobid) koosseisuga, füsikaalse, temperatuurilise toimega, missugust merede, ookeani vesi inimese peale võib avaldada. Inimesest, kui niisugusest rääkides, peame tema tervislist (ergukavalist, somaatilist) seisukorda silmaspidama, sellega tõsiselt arvestama. Peale selle tuleb meil arvesse võtta mereõhku, mis erinev kontinendiõhust, küllastud veeaurust jne., kas päikene paistab meresupeluspäivil (päikesevannide mõju) jne., jne. jne. Tuleks mainida, et ka valgusvannid (meresupelusi võtta päeva ajal ehk ööseti meres supelda) siin teatavat osa, võib olla vahest väikest, kuid siiski tuntavat osa etendavad. Nii seisaksime siis meie, puhtteadusliselt rääkides, mitmesuguste toimete, mõju all, nii lihtsalt, kui see ka esialgselt alguses paistis, siin aga tahame rääkida ainult merevannide, meresupeluste toimest. Lisame siia juure muidugi, et merevannidest rääkides, me arvame, et talvel ehk külmal ajal, ilmaegne oleks üldse merevanne võtta ega kasu neist mingisugust loota, samuti ka tähtis oleks, mis pärast meresupelust kohe teha tuleb, kuidas ennast edasi üleval pidada jne., jne., jne.

Üldiselt on teada, et mereõhul suur tähtsus on tervislises mõttes. Suurem veel vahest, kui meresupelustelgi!

Merevee keemiline koosseis eraldub harilikust, neutraalsest joogiveest, mille liitris (tuhat grammi) leidub 0.5—0.6 grammi soolasid, sellega, et temas rohkesti just

(Järg 4. leheküljel.)

Killud...

Sarnast janu päikese ja vee järele ei ole meie rahvas vist veel kunagi väljendanud, kui tänavu. Osalt virgutavad inimesi loodusele lähenema muidugi haruldaselt kenad ja soojad suveilmad, millega raskeks läheb tsivilisatsiooni poolt ettekirjutatud riideid kanda ja õnnetundega igaüks püüab neid kõrvale heita, kuid suuremalt osalt on see tingitud hingelisest murrangust, mis päev-päevalt hakkab ennast ikka selgemini väljendama ja märgib meie päevade suurt kehakultuuri renessansi.

Kes lähemalt tähele on pannud näit. päikesevannitajaid Pirital aastate jooksul, see võib kinnitada, et nende arv ei olene mitte ainult ilmadest, vaid järjekindel progressioon kaunis järsu tõusukurvega siin käimas on. On siginenud arvukas hulk järjekindlaid päikese- ja merevannide võtjaid, kes oma ilmumisega ilmast ei ripu, kuna muidugi neile kuumade ilmadega lisandub hulgana „asjaarmastajaid", kellest aga jälle suur protsent muutub pikkamööda regulaarkäijateks.

See on igatahes õige rada, mida mööda kehakultuur peab rahva hulka tungima. On tarvis õppida armastama loodust, päikest, vett, maad, õhku, oma keha, on tarvis järjekindlalt tähele panna loodusnähtuste mõju oma kehale, süveneda endasse ja suhet otsida uue ümbruse ja uute oludega, siis jõutakse viimaks kehakultuuri tõelise tuumani. Siis õpitakse armastama kehade ja liigutuste kaunidust, õpitakse hindama tugevat tahet ja võistlust, õpitakse austama puhtaid ja lihtsaid tundeid...

Areng vedela liha pleegitamisest mererannas spordi poole käib loomulikult, kuid see ei õigusta meid käed rüpes pealt vaatama, tempot tuleb kiirendada ja ka väärsammusid ära hoida. Sportlistel organisatsioonidel, kel kogemusi ja teadmisi kehakultuuri alal, oleks nüüd tänulik ülesanne algajatele vastu tulla. Pirital näit., kus meie sportlistest organisatsioonidest Kalevil täielik hegemoonia, tuleks mõtlema hakata mereranna sportlise organiseerimise peale. On ju teada, et kestev lamamine liikumatult päikese käes head ei too, — sellest seisukohast välja minnes võiks moodustama hakata mitmesuguseid lihtsamate ja komplitseeritumate liikumismängude gruppe, võimlejate rühme, millest igaüks vabalt ja soovi korral võib tasuta osa võtta. Võib populaarselt selgitada üht-teist tervishoidlist jne. küsimust (karskusmeestelgi oleks ametit!), õpetada ujumist, uppujate päästmist jne. Kõike seda oleks vist võrdlemisi hõlbus teostada, kuna mererannal on näha igapäev rohkelt sportlasi, võimlejaid ja arste, kes oma abi loodetavasti ei keelaks, kui aga asja organiseerimise ja algatuse oma peale keegi võtaks.

Sel oleks veel teisest küljestki suur tähtsus, see viiks sportlaskonna rahvale lähemale, võimaldaks kõige otsekohesemalt valgustada spordi hüvesid ja annaks tunda tema tulu. Spordivastased variserid katsuvad kasutada sportlaste ükskõiksust ja pimestada rahvast umbrohu külvamisega. Nad püüavad sporti lahutada liikumisest, mis viib rahvast päikese kätte ja vette, ta olla rekordide ahnitsemine, kuna päikese ja õhuvannide vastu neil midagi ei olla. See on provokatsioon, millega ühinevad ainult päevavargad ja laiskvorstid. Kui mere ääre tullakse viinapudel kaasas ja selleks, et aega surnuks lüüa logeledes, siis on sport sarnase „mööduka kehakultuuri" vastane, sest spordi eesmärk on inimest kasvatada, võimalikult kiirelt ja väikese jõukuluga võimalikult suurt kehalist ja vaimlist tulu pakkuda. Ta kogub ja keskendab kõik tervishoidliselt tulusad ja arendavad tegurid ja pakub neid süstemaatiliselt liidetud ja tehniliselt viimistletud harjutuste näol. See on ekstrakt, mis maitseb võhikule esmalt, võib olla, liiga vängelt, kuid mida tuleb siiski mõistuslisel ja edasipüüdval inimesel eelistada sellele vedelale darale, mille kiitmiseks on ühinenud niihästi kopitanud väikekodanlus kui ka tooni anda püüdev intelligents.

Sportlaskonnal oleks aeg otsida lähemaid suhteid laiemate rahvamassidega, mõttetu aja surnukslöömise ja tervisliselt kahjuliku asemel hakata pakkuma valitut ja arendavat lõbu neile, see on ülesanne, mille heaks maksab vaeva näha. Nüüd kaunimatel suvepäevadel, kus rahvas instinktiivselt, ürgjõuliselt tungib lähemale loodusele, oleks kõige kohasem rahva kogumiskohtades, nagu seda on pealinnale suuremal määral Pirita, pakkuda paremat spordi varasalvedest, rahvalikult, kõigile arusaadavalt ja kaalutult. Kas leiab see soov vastukõla?

Charles Paddock enesest ja Euroopa parematest sprinteritest.

Olgugi, et Charles Paddock Euroopas võisteldes on nüüd mõnelt mehelt lüüa saanud, on ta ikkagi suurim nimi kiirjooksu alal, mida kergejõustiku ajalugu tunneb. Ta ilmarekordid seisavad praegu ikka puutumatul kõrgusel. Ta nõrk vorm on praegu seletatav vähese treeningu, rohke reisimise ja võistlemisega. Oma parimas vormis oli Charles 1921. aastal.

Soomes viibides on Paddock S. Urheilulehti kaastöölisele avaldanud mõningaid andmeid enesest ja oma vaateid Euroopa kaasvõistlejate kohta.

Paddock võistleb tänavu 11-dat aastat. Sündinud on ta 1900. aastal ja neljateistkümne aastaselt ilmunud söerajale, kus ta kohe tähelepanu äratas. Juba 1915. aastal võitis ta selle aja kuulsama kiirjooksja, mulati Howard P. Drew, kuid sai järgmisel aastal jälle selle käest lüüa. Täit tunnustamist leidis Paddock 1919. aastal, kui ta Ameerika sõjaväes teenides, Pariisis Pershingi staadionil 100 ja 200 mtr. võitis. Ilmasõja lõpetas ta leitnandi aukraadis ja sõitis selle järel oma kodukohta Kaliforniasse. Siis algas tema kui suursportlase tõus.

Kaastöölise küsimuse peale, kas peab ta Houbeni maailma parimaks meheks 100 mtr. jooksus, vastas Paddock: „Vastan Teile neutraalse isikuna, mitte kui tema konkurent. Ta on üks parematest sprinteritest praegu maailmas, kuid kui ta tuleb sügisel Ameerikasse võistlema, nagu sobimus on olnud, on meil vähemalt pooltosinat mehi, kes teda valmis on vastu võtma. Mainin vaid Scholzi, Hussey't, Bowmani ja Hubbardi. Teiselt pool pean jällegi tõendama, et kui 1924. aasta olümpiad oleks peetud Pariisi asemel Berliinis, oleks Houben kindlasti võitnud. Saksa starter tema seljataga on samuti võitmatu mees. See ei ole mingi saladus, olen lähemalt õppinud tundma tema starti. Nad mõistavad starteriga kokku sobida. Kui Houben oleks läinud aatal Pariisis võistelnud, oleks tema pääsmine lõpuvõistlusse olnud enam kui kahtlane.

Pariisi võistlusi puudutades, ei ole näinud kunaski nii vägevat võistlejat kui Abrahams oli. „He beat us decisively", ta lõi meid lõpulikult.

Paddock on samuti seadnud oma kogemuste järele kokku sprinterite paremusjärjekorra, kellega tema tänavu võistelnud on. Need oleks: 1. Houben, Saksa, 2. Van der Berghe, Holland, 3. Schüller, Saksa, 4. Helle, Soome, 5. Körnig, Saksa, 6. A. Mourlon, Prantsuse, 7. Degrelle, Prantsuse, 8. Catalon, Filippiinid, 9. Rousseau, Prantsuse, 10. Borner, Shveits, 11. Nepiposini, Filippiinid, 12. Broos, Holland, 13. Pettersson, Rootsi, 14. Halme, Soome ja 15. Tani, Jaapan.

Ta arvab, et niihästi Helle, Van der Berghe, kui ka Schüller võivad suuremate võistluskogemuste omandamisel lüüa Houbeni, vast ehk juba tuleval aastal.

Parimaks jooksurajaks maailmas

peab Charles Paddock Stokholmi staadioni. „Kui ma 1921. aastal, mil ma 6 korda kordasin 100 yardi ilmarekordi 9,6," ütleb ta, „oleksin jooksnud kord Stokholmi rajal, oleks ilmarekord seisnud praegu minu nimel 9,4."

Teatejooks Verdun — Pariis.

Prantsuse rahvuspüha puhul 14. juulil korraldas Pariisi ajaleht Journal suure teatejooksu Verdunist Pariisi. Maa pikkus oli 294 kilomeetrit, osa võttis 6 meeskonda, igas meeskonnas 50 jooksjat.

Jooksul oli ühtlasi ka sümboolne tähendus. Stardist Verdunis kell 12.30 öösel läks välja 6 meest tõrvikutega. Esimesena jõudis Pariisi finishi Arc de Triomphi juure Pariisi 1. meeskonna lõpumees Bontemps, kes seal tõrvikuga uuendas tuld tundmatu sõduri haual.

Tagajärjed: 1. Pariisi A meeskond 16 tundi 23 min.; 2. Lyoni meeskond 16 t. 41 min. 45 sek.; 3. Pariisi B. meeskond.

O.-ü. „ESTO"
Pikk tänav 47 TALLINNAS Kõnetraat 10-02
Suurem spordiäri Eestis.
Soovitab spordiabinõusid kõigil aladel täielikumas väljavalikus ja tuntud headuses, spordikirjandust ja Eesti paremate sportlaste ülesvõtteid.

A./S. BALTI SPORDIRIISTADE VABRIK
Asutatud 1913. a.
TARTUS, Aurulaeva tän. nr. 1
on täielikum spordiabinõude vabrik Eestis. Soovitab mõõdukate hindadega abinõusid kõigi spordialade jaoks. Abinõud seisavad täielikult väljamaa paremate firmade saaduste kõrgusel.
Esitaja Tallinnas: O/ü. „ESTO", Pikk tän. 47.
Illustreeritud hinnakirjad saadetakse soovijatele maksuta.

M. Andreesen
Meesterahva rätsepaäri
Tallinn, Rataskaevu tänav nr. 14.
Kõnetraat 17-54.

Ameerika esivõistlused kergejõustikus.

Paremad saavutused esivõistlustelt tõi E. Spordileht nr. 28 juba telegraafi teadete järel. Nüüd võime tuua täielikuma ülevaate võistlustest meile jõudnud Ameerika ajalehtede järel.

Esivõistlused peeti 3., 4. ja 5. juulil San Francisco linnastaadionis. Ilm oli võistluste ajal hea, ainult tuul oli veidi tugev, mis takistavalt mõningate saavutuste peale mõjus.

Tagajärjed võistlustel olid üldiselt head ja käisid ka ameeriklastel üle lootuste. Eriti suurt edu näitasid juniorid, kus Hollywoodi mehed end kõige paremateena esitasid.

Mõned junioride meistrid esinesid oma võistluste järel ka senioride klassis edukalt. Junioriks peetakse Ameerikas sportlast, kes ühtegi liidu poolt korraldatud esivõistlust võitnud ei ole.

Seltsidest pühitses võitu New-York Athletic Club, kes Illinois A. C. ees 51½ punktiga 31 punkti vastu võitis. Võitja selts saatis võistlustele 33 sportlast, kelle saatmiseks tal 13 mehe kulud ainult tuli kanda, kuna teised mehed olid endid juba New-Yorgi esivõistlustel kvalifitseerinud ja seega liidu kulul võitsid. Kuna üks ots sõitu maksab New-Yorgist San Franciscosse 135 dollarit (54.000 marka), tuleb arvestada, et liidul võistlejate kohaletoomiseks õige tublisti tuli maksta.

Junioride esivõistlused.

andsid järgmisi tagajärgi:

100 yardi — 1. Smith, Hollywood, 9,8; 2. Todd, New-York A. C.

220 yardi — 1. Barber, San Francisco, 21,6 (uus junioride rekord); 2. Schultz, San Francisco.

440 yardi — 1. Cook, Salem, 49,6; 2. Robertson, Boston.

880 yardi — 1. Mc Intosh, San Francisco, 1.56,9; 2. Miersbach, Hollywood.

120 y. tõkkeid — 1. Steven, Hollywood, 15,0; 2. Maxwell, Los Angeles.

220 y. tõkkeid — 1. Maxwell 23,8 (junioride rekord); 2. Snyder, Ohio.

440 y. tõkkeid — 1. Pomeroy, San Francisco, 55,8; 2. Wood, Hollywood.

1. miil — 1. Carter, Los Angeles, 4.31,4; 2. Lockhard, San Francisco.

6 miili — 1. Gray, Philadelphia, 32.16,8; 2. Humphries, Los Angeles.

3. miili käik — 1. Smouse, Los Angeles, 24.21,2; 2. Catter, San Francisco.

Kuul — 1. Cook, Kansas State, 14.30 (junioride rekord); 2. Hoffman, San Francisco.

Ketas — 1. Hoffman 44.70 (junioride rekord); 2. Moeller, Los Angeles.

Vasar — 1. Moyse, Hollywood, 42.55; 2. Merritt, Los Angeles.

Kaugus — 1. Frishe, Los Angeles, 7.14; 2. Cruickshank.

Kõrgus — 1. Ross, Hollywood, 1.88; 2. Kinz, San Francisco.

Teivas — 1. H. Smith, Los Angeles, 3.95; 2. R. Smith, Los Angeles.

Kolmik — 1. Minsky, Los Angeles, 14.45; 2. Kaer, Hollywood.

Senioride esivõistlused.

100 yardi — 1. Hussey, New-York A. C., 9,8; 2. Scholz, sama; 3. Hubbard, Michigan.

Hussey võit oli võistluste suurim sensatsioon. Juba eeljooksus oli ta ühes Hubbardiga rindrinnaga 9,7 jooksnud. Nüüd tulid ka kõik 3 esimest korraga sisse, kus vahe võis olla ainult mõned tollid. Hussey käis läinud talvel veel keskkoolis ja astub tänavu Bostoni ülikooli.

220 yardi — 1. Scholz 20,8 (Paddocki ilmarekordi kordamine); 2. MacDonald, New-York A. C.; 3. Leconey, Philadelphia.

440 yardi — 1. Cook, Salem Crescent A. C., 49,2; 2. Tierney, New-York A. C., Robertson, Boston.

Junior Cook on tugev neeger, kes juba talvel sisevõistlustel välja paistis. Tierney kaotus, kes ülikoolide esivõistluse oli võitnud 47,9, oli üllatus. Fitch — Pariisi olümpiaadil teine — jäi neljandaks.

880 yardi — 1. Helffrich, New-York A. C., 1.56,6; 2. Holden, sama; 3. Marsters, sama.

1 miil — 1. Buker, Illinois A. C., 4.19,4; 2. Hahn, Boston; 3. Conolly New York A. C.

Ühe käega Buker oli ka läinud aastal meister. Joie Ray ei võistelnud, ta on praegu ilma teenistuseta ja vormist väljas.

6 miili — 1. Lermond, Boston, 31.34,6; 2. Kyronen, Finnish American A. C.; 3. Gray, Philadelphia.

Frank Hussey, New York A. C., maailma kiireim koolipoiss, võitis tänavu Ameerika 100 yardi esivõistluse Scholzi ja Hubbardi ees.

3 miili käik — 1. Hinkel, New Yorgi õhtukool, 22.08,6; 2. Weiss, New York; 3. Foster, Detroit.

120 y. tõkkeid — 1. Gutherie, Ohio ülikool, 14,4; 2. Leister, San Francisco; 3. Dye, Hollywood; 4. Christiernsson, Newark A. C.

Leisteri, kes hiljuti jooksis 14,6, peeti favoriidiks, kuid viievõistleja Gutherie on viimasel ajal hiigla edusamme teinud ja suutis nüüd korrata kanaadlase Thompsoni ilmarekordi.

220 y. tõkkeid — 1. Brookins, Jowa ülikool, 23,4; 2. Leister; 3. Gutherie.

440 y. tõkkeid — 1. Taylor, Illinois A. C., 53,8 (ilmarekord); 2. Gibson, Blomfield; 3. Pomeroy; 4. Riley, Illinois A. C.

Vasar — 1. McGrath, New York A. C., 52.44; 2. McEachern, San Francisco; 3. Bunker, Ohio.

Kuul — 1. Houser, Hollywood, 15.27; 2. Hartranft, San Francisco; 3. Kuck, Kansas City.

Kõrgus — 1. Osborne, Illinois A. C., 2.00,7; 2. Russell, Illinois A. C., 1.98; 3. Juday, Pennsylvania. Viimane oli läinud aastal meister.

Teivas — 1. Harry Smith, Los Angeles, 3.95; 2. Barnes, Hollywood; 3. McKown, Kansas City.

Oda — 1. Bonra, St. Stanislaus, 65.19; 2. Kuck; 3. Leyden, Newark A. C.

Kolmik — 1. Martin, Illinois A. C., 14.62; 2. Minsky, sama; 3. Courtalis, New York A. C.

Kaugus — 1. Hubbard, Michigan, 7.73; 2. Jones, Illinois A. C.; 3. Courtairs.

Ketas — 1. Houser 47.70; 2. Pope, Illinois A. C.; 3. Hoffman, San Francisco.

Kõik 5 teatejooksu võitis New York A. C. Jooksjate hiilgevormi tõttu oodati erakordset saavutust ja see ei jäänud tulemata. 440 yardi (4×100,5 mtr.) kattis kvartett Hussey, Scholz, Mc Donald ja Todd uue ilmarekordi ajaga 41,4. Ka 4 korda 220 yardis (201 mtr.) saavutati ilmarekord ajaga 1.27,4, mille juures keskmine aeg iga mehe kohta tuleb 21,8 sek.

Kümnevõistluses saavutas Osborne peaaegu oma Pariisi rekordtagajärje 7710 punkti. Tal tuli nüüd ainult 4 punkti vähem. Muu seas hüppas ta kõrgust 10-võistluse kavas 1,99 ja teivast 3,65. Teiseks tuli Otto Anderson, Hollywood A. C., 6492 p. ja kolmandaks Paul Jones 6445 p.

Eesti tennismängijad Riias.

Linnavõistlus Riia—Tallinn 11:10.

24. juulil asusid Tallinnast teele Riiga 12 tennisemängijat. Tartus tuli aga ette viperus, kus 3 meest: Tammann, Lepp ja dr. Krause rongist maha jäid. Nad asusid Tartust teele autoga, et rongile Valgas järel jõuda, hilinesid aga kümnekonna minutiga. Nii jõudsid 9 mängijat Riiga laupäeva hommikul, 3 mahajäänud laupäeva õhtul ja 13-nes — Tuurmann, kes laupäeval välja sõitis, pühapäeva hommikul.

Võistlused algasid 25 juulil ja lõpetati järgmisel päeval.

Riia esituse koosseisus oli 30—40 prots. väljamaalasi, ülejäänud on kohalikud sakslased, kuna lätlastest mängijaid pea sugugi ei olnud. Mänguväljad olid keskmised, Tallinnas on nad vast küll paremad. Korraldus ja kohtunikud olid nõrgad. Tallinlastel puudus meister J. Paulson, kes Tallinna esitamist liiga kergelt võttis ja sõitu kaasa ei teinud. See on juba teistkordne juhus, kuna läinud aastal Riia—Talinna võistluse lõpuleviimine ka Paulsoni eemalejäämise tõttu nurja läks.

Nüüd võitis Riia äärmiselt napilt 11:10, kuid normaaloludel oleks võitnud Tallinn.

Meeste-üksikmängus omas Riia 6 punkti, Tallinn 5; naiste-üksikmängus Riia 0, Tallinn 2; meeste-paarismängus Riia 4, Tallinn 1; segapaarismängus Riia 1, Tallinn 1; naiste-paarismängus Riia 0, Tallinn 1; kokku Riial 11, Tallinnal 10 punkti.

Meie seltsidest omandasid Kalevi mängijad 6 võitu, 1 kaotuse; Eestim. lauatennise klubi 3 võitu, 4½ kaotust; tennis-hockeyklubi 1 võit, 4 kaotust; Ak. spordiklubi 0 võitu, 1½ kaotust.

Meeste-üksikmängus olid tagajärjed: Mc Pherson — Tammann, tennis-hockeyklubi, 6:2, 6:2; Kusnetsov — Tuurmann, Eestim. tennisklubi, 6:3, 8:6, Mertens — Rubli, tennis-hockeyklubi, 6:0, 6:4, Soenksen — Kleinberg, Kalev, 4:6, 2:6; Plavnek — Hiiop, Kalev, 7:5, 9:11, 7:9; Gülich — Lasn, Kalev, 6:3, 3:6, 4:6; Scharnagel — Veymarn, Eestim. tennisklubi, 3:6, 6:3, 6:4; Kusnetsov II — Hesse, Eestim. tennisklubi, 6:4, 4:6, 6:4 Renner — dr. Schvalbe, Ak. sp.-kl., 6:4, 4:6, 6:4; Blau — Lepp, tennis-hockeyklubi, 3:6, 3:6; Engelhardt — dr. Krause, Eestim. tennisklubi, 4:6, 6:4, 1:6. Üksikmängu lõputagajärg 6:5 Riia heaks.

Eesti—Läti maavõistlus tennises peetakse augustikuul Tallinnas.

Meresupelused.

(1. leheküljе järg.)

naatriumkloori, keedusoola on. Arvesse võttes veel seda, et alatise mere enamvähem lainetamise pärast, kus päikesekiired ei suuda kaldavett soojaks kütta, mereveel seega supelusajal alaline, ühesugune temperatuur on, ühes sellega ühes-käivat mekaanilist rõhumist lainete poolt supleja inimlapse peale, mis ärritavamalt sedapuhku juba mõjub, kui mõni seisev vesi, võime tähele panna, et mereveel, meresupelustel erinev seetõttu toime ka on inimese peale, kui teistel vetel (jõed, järved), nii soolaveevannidel, kuurortidel ehk ka kinnisesse basseini juhitud mereveel. Ühelaadiline merevee temperatuur aitab keha soojusreguleerimisele mitmeti kaasa, kergendades organismi tööd nii soojusäraandmises, kui kohanemiseks uutes külmemates oludes, soojusprodutseerimises, — saab kõigist muudest supelustest viimases mõttes just üheks kõige parematest. Meresupeluste mõjust üldse aga rääkides, ei tohi unustada, et me alati siinjuures tervet inimest silmas peame pidama: mõnedegi haiguste juures meresupelusvannide võtmine halba võib tuua, tervisele kahjulik on.

Nüüd peatame juba selle mõju juures, missugust avaldab meresupelus inimkeha üksikute elundite peale. Kõige pealt peatame ainetevahetuse juures. Merevesi, mis sisaldab eneses võrdselt, kui nõrgad soolavanni kuurordid (1½% NaCl) keedusoola, söehapugaasi jne., mõjub eriti hästi ainetevahetuse peale. Hingamis- ning toitmis-protsessid elustuvad, vastuvõetavad üksused dissimileeruvad energiliselt, hingamine, mis harveneb, muutub see eest sügavamaks, puls oma löökide kvaliteedi poolest täiuslikumaks, ballastina organismi kogunud rasv paksudel inimestel hakkab resorbeeruma (inimesed kaotavad raskuses kohe esimestel nädalatel mõne kilo), suvise sesooni järele kosuvad inimesed tuntavalt, kaalus juure võttes: söögiisu paraneb, verevaesus kaob, lihased tugevnevad jne. Erilist head mõju avaldab ratsionaalselt võetud meresupelus naha ja ergukava peale. Meresupeluste toimest naha peale siinkohal rääkides, tuleb just kõige pealt äratähendada seda, et naha sees peituvad veresooned esmalt külma tõttu end kokkukiskudes (nahk muutub kahvatuks), varsti seejärele jälle rikkalikult verega täituvad ja nahavärv punaseks muutub.

Sunnitud olles suurt hulka soojust väljatöötama, organism, et uutes külmades (merevesi) oludes oma stabiliteeti alal hoida, juhib seetõttu siseelundite juurest naha poole oma verd. Nahk võtab seega oma peale edasi organismi poolt temale üleantud termoreguleerimise ülesande: kehatemperatuuri mitte alla normaal 36,5° lasta. Tekib küsimus edasi, kas merevesi võib naha kaudu kehasse tungida? On ju teadagi küllalt laialt fakt, et terve nahk kattekudena ei tohi midagi läbi lasta, ei mikroobegi. Selle küsimuse peale vastavad uurimised viimastel aegadel, et NaCl (keedusool), pikemaajalise naha leotamise tagajärjel, võime on ka pealisnaha ülemiskihtide rakukeste vahele end sadestada eriti sarnastel kohtadel, mis vaesed rasvanäärmetest (kus kasvavad palju juukseid, karvu jne.), kuna just rasv suuremaks takistajaks on kõiksugustel sooladel organismi tungimiseks, — seega keedusoola sisaldavate (merevee) vete toime organismi peale pikaajalisem on, kui teisi soolasid sisaldavate tervisvete oma, mis nahakihtidesse tungida ei saavat, nagu uurimised näidanud. Puutudes nahaga kokku, katsudes pikemaajalise leotamise järele tungida naha peenematesse kihtidesse, merevesi mõjub, äritades naha sees peituvate erguotsade peale (nahk-kompamismeelena), seeläbi hästi, et naha termiline (t°) tunne seejuures ses mõttes karastatud saab, inimkeha madalamat temperatuuri väljakannatab meresupeluste järele, kui harilikult see inimliselt võimalik. Peale selle mõjub meresupelus hästi üldergukavaliselt, meeleolu paraneb, inimene tunneb eneses uut jõudu! Kuid meresupelusi võttes niisugustena ei või neid vana inimestele üle 60—70 aasta ning lastele kuni 5 aastani soovitada, selle asemele võiksid nad tarvitada mereveega pesemist kodus ek sooje merevee vanne. Samuti, kus mereõhk healks tervisliseks vahendiks oleks mõnesuguste haiguste juures, võib meresupelus ühekorraga sealsamas sama haigele saatusliselt-kahjulikuks saada! Merereisude soovitust võib arstliselt väga hästi toetada sel puhul, kui me üldorganismile kosutust tahame muretseda, kopsude ventileerimiseks rohkem tahame kaasaaidata, nimelt sarnaseid merereise nõudes, kus temperatuuri vankumisi minimaalselt ette tuleb merereisu-sesooni aegul: kõiksugustele konstitutsionaalsetele (Rachitis, Skrofuloos jne.) haigustele saaks kergesti seeläbi piirid pandud!

Nüüd, mis puutub meresupelustesse enestesse, siis täie kõhuga merde minna ei ole soovitav. Kõige paremaks ajaks oleks hommikune ehk mindagu merde 1—2 tundi pärast einevõtmist. Igakord viibida meres võiks terved inimesed veerand tundi (15—20 min.). Enne meresupelust kõndigu meresupelust-võtja minutit 5—10 merekaldal, jahutagu ennast, kuid merde juba minnes, laskugu terve kehaga kohe merde, ujuma hakates. Hariudes mereveega võib poole tunnini meres ühes järjekorras olla. Pärast supelust kuivatagu inimene end hästi kuivaks karedavõitu sport-käterätikuga, tehtagu kerget massashi, siis kergemaid kehaharjutusi, liikvel olles merekaldal paarikümne minuti vältel, seejärele riided selga ja koju! Terve inimene võtku 1—2 korda päevas merevanne, haige, arsti eeskirja järele, üle päeva ehk vähem. Inimene peab kõige selle juures tähelepanema reaktsiooni, missugust meresupelused teatava ilma ja temperatuuri juures tema peale avaldavad. Selleks tarvis, mõne supelussõbraga kokku rääkides, t° oma juures kraadida (teataval kindlal kellaajal), pulsi löökisid äralugeda enne ja pärast supelust, hingamiste arvu samuti ülesmärkida jne. Need andmed kõik asjatundja sport-arsti kätes oleksid suurimateks juhtnööridelks, kuidas sportlase kehaharrastamist edaspidi juhtida. Mida soojem vesi, seda suurem selle diaforeetiline, higistamis-ajamise tagajärg, selleks soovitavamad nad nõrga tervisega inimestele. Kui päikene kuumalt paistab, siis parem märg lapp pähe, mis eriti tähtis pärast supelust ettevõetavate kehaharjutuste ajal. Kui inimene tunneb nõrkust pärast supelust merest, vesi paistis talle külm olema, siis, pärast kuuma jookide (thee, kohvi) võtmist, heitku viibimata voodi. Üldiselt meresupelusi võttes, hakaku sportlane harjutama end nende vastu järk-järguliselt ning vastavalt, kella järele, arvestades oma subjektiivse tundmise järele. Suurendagu supelusaega, ärgu unustagu seejuures just iseennast, oma tervist, — mitte aga supeldes moodu, rekordi ehk vahest muu pärast.

See oleks siis kõik esialgu meresupeluste kohta ning nende toime üle inimorganismi peale.

Tänapäeva tsivilisatsioon on ülesleidnud mikroobe, haigustekitajaid, ei kummarda ega ohvrid kanna enam nende pisikate läbi väljakutsutud haiguste pärast oma aja jumalatele (dea febris — palaviku jumalanna Roomas): **on seegipärast kidur ning nõrga kehaehitusega. — Tänapäeva arstiteadus tunneb vastuabinõusid** (bakteeriatest, haigust läbipõdenud verest jne. valmistatud vedelikke, seerumid jne.) **kümnete ja rohkem haiguste vastu: põeb siiski veel arstiteadlise harimatuse tõttu küllalt külgehakkavaid haigusi. — Tänapäev kavatsetakse ehitada, küll suurte raskustele vastuminnes, uusi haigemajasid haigetele** (fakt täiesti tervitatav!), **kahjuks aga mitte ühtegi tervislist templit inimestele, kes veel terved on** (mis paremaks vastuabinõuks haigustele, nagu see Roomas olid thermid, gümnaasiumid Greekas)! — Tänapäeva klassilise haridusega, mehejõuline intelligents näib, Pindarost (sünd. 522 enne Kr., surn. 442 enne Kr.) kord lugedes, juba unustanud olevat selle suurima klassika ajalüüriku, üleskutseid Olümpia mängudele ning meeldivaid võidulaule (epinikies) iga tervele tulejale — esimesele võistlejale ning võitjale... Kas sellega ehk muuga veel seletada, et mõnigi noor meie Eesti professor on pidanud juba manalasse, tumedasse varjuderiiki kaduma?!..

Kehakultuurilisest harimatusest näime veel viimastel aastatel ärkavat, ning „koolipoisiik" sport peab mõni päev veel staadionil meil Eestis „end näitama..." Mitte kauaks aga! — Selleks on kõige paremaid väljavaateid: Ülikoolid peavad kehakarastust kord juhtima, rahvusline üliõpilaskond paremate sportlastena esinema!.. Siis vahest kord jõuame tervislise kultuurile lähemale, kus oma kehast, nii mere kosutavates voogudes, kui ka päikese soendavates kiirtes ning õhu hellas kaisutuses oskame lugu pidada (nii kunstiliselt, kui kehakultuurilis-hügieeniliselt). — ning antiikaja minevik saab meile jälle olevikuks (kõige paremas mõttes), ning meie Sophoklesed ning Pindaros'ed saavad samuti rahvuste poolt meeles peetud, kui antiikaja keel, keha ja vaimukultuur!..

Tartus, 17. juulil 1925.

Dr. H. Jürgenson.

Graveerimise, emailleerimise ja kullasepa töökoda

R. REKKOR

Tallinnas, Niguliste tän. 18 (hoovi peal) valmistab kõikidele spordi liitudele, ühingutele — rinnamärke, ohvitseridele kokarde ja trafarette.

Tallinna garnisoni kergejõustiku võistlused

peeti 24. ja 25. juulil.

Võistlused kujunesid tugevaks proovituleks üleriikliste kaitseväe võistluste vastu, mis peetakse augustikuu keskel Tallinnas.

Inimmaterjaal on tugev, kuid tehnikas kippus puudu jääma. See nõuab veel tükk tüsedat tööd. Oli ka mehi, kes mitmelgi alal head stiili näitasid.

Üldiselt olid tagajärjed head. Seati üles neli uut kaitseväe rekordi: 100 mtr. — 11,2 s., 200 mtr. — 23,8 s., 800 mtr. — 2 m. 11,2 s. ja oda — 48,45 mt.

Nõrgestavalt mõjusid võistlejate peale liig palavad ilmad; ka üldkorraldus, mis tubliste lonkas, aitas selleks kaasa.

100 mt. jooks 1. kl.: 1. veltv. R. Keskül, pion. pat., 11,2 s. (uus kaitseväe rek.); 2. veltv. K. Kukk, sv. ü. õ., 11,8 sek.; 3. ltn. Trankmann, pion. pat., 12 sek.; 4. n.-leitn. M. Elendt, sv. ü. õ.; 5. veltv. S. Efremov, pion. pat.; 6. rm. Kulberg, pion. pat.

100 mt. jooks 2. kl.: 1. asp. A. Kongas, sv. ü. õ., 12 sek.; 2. kdt. K. Hanson, sv. ü. õ. 12,2 sek.; 3. kad. V. Tenson, sv. ü. õ., 12,3; 4. rm. I. Romands, sidepat.; 5. noors. Õismann, 10. rügem.

200 mt. jooks: 1. veltv. R. Keskül 23,8 sek. (uus kaitsev. rek.); 2. veltv. K. Kukk 24,4 sek.; 3. veltv. S. Efremov.

800 mt. jooks: 1. rm. D. Õige, pion. pat., 2 m. 11,2 sek. (uus kaitsev. rek.); 2. v. a. o. K. Niit, pion. pat., 2 m. 11,2 sek.; 3. kad. A. Madisson, sv. üh. õpeas., 2 m. 11,3 sek.

1500 mt. jooks: 1. kad. A. Veeborn, sv. üh. õpeas., 4 m. 35,4 sek.; 2. kapr. Hoorep, 10. rüg., 4 m. 40,5 sek.; 3. kad. K. Parrik, sv. üh. õpeas., 4 m. 41,8 sek.

5000 mt. jooks: 1. kad. V. Jaanus, sv. üh. õpeas., 17 m. 32,9 s.; 2. v. a. o. K. Niit 17 m. 48,7 s.; 3. rm. Al. Kuub, pion. pat., 17 m. 51 sek.

110 m. tõkkejooks (madalad tõkked): 1. v. a.-ohv. V. Miller, sv. üh. õpeas., 18 sek.; 2. kapt. A. Jõgi, kindr.-staap, 18,6 s.; 3. rm. Al. Sarap, sidepat., 18,7 s.; 4. veltv. R. Keskül, 18,8 s.; 5. n.-ltn. Elendt 18,9 s.

Kaugushüpe 1. kl. 1. kad. K. Neubaum 6,00 mt.; 2. v.a.-ohv. V. Miller 5,99; 3. kad. E. Stamm 5,84; 4. n.-ltn. E. Uuetoa 5,77 m.; kõik sv. üh. õ.-a.

Kaugushüpe 2. kl.: 1. kad. O. Kommissaar, sv. üh. õ.-as., 5,82; 2. asp. A. Kongas, sv. üh. õ.-as., 5,81; 3. kapr. Trahov 5,53.

Kõrgushüpe: 1. v. a.-ohv. O. Juurikas, sv. haigemaja, 1,65; 2. veltv. R. Keskül 1,60; 3. v. a.-ohv. H. Piisa, sidepat., 1,55.

Kolmikhüpe: 1. v. a.-ohv. V. Miller 12,08; 2. v. a.-ohv. O. Juurikas 11,99; 3. n.-ltn. E. Uuetoa 11,85.

Kuulitõuge 2. kl. (kerge kuul): 1. rm. J. Suuk, sidepat., 14,63; 2. kapr. A. Kask, rannapat. nr. 6, 13,80; 3. asp. Labbe, sv. üh. õ.-as., 13,28.

Kuul (7,25 kg.) mõl. käega, 1. kl.: 1. v. a.-ohv. V. Miller 20,01; 2. v. a.-ohv. A. Balzar, pion. pat., 19,73; 3. veltv. H. Blumberg, sv. üh. õ.-as., 19,63; 4. v. a.-ohv. V. Kask 19,33.

Raskusheide (12,5 kg.): 1. veltv. H. Blumberg 15,26; 2. v. a.-ohv. V. Miller 12,46; 3. rm. J. Suuk 11,89 m.

Kettaheide (mõl. käega): 1. v. a.-ohv. V. Miller 62,75; 2. n. a.-ohv. A. Balzar 61,09; 3. veltv. H. Blumberg 58,09; 4. v. a.-ohv. V. Kask 58,06.

Sõjaväe viievõistlus rakmetes: 1. n. a.-ohv. J. Piir 14 p. (60 m. jooks — 9,2 sek., granaadi viske — 48,80 m., ujum. 50 m. —; kaugushüpe — 4,66 m., 5000 m. rännak — 22 m. 47 s.). 2. kad. J. Lest, sv. üh. õ.-as., 29 punkti; 3. n. a.-ohv. P. Verk, sv. üh. õ.-as., 31 p.

Teivashüpe: 1. veltv. R. Keskül 3,00; 2. v. a.-ohv. Juurikas 2,90; 3. ltn. K. Raamat, sv. üh. õ.-as., 2,80.

Odaviske: 1. n. a.-ohv. A. Balzar 48,45 (uus kaitsev. rek.); 2. kad. M. Valdmann, sv. üh. õ.-as., 42,80; 3. kapt. Aug. Jõgi, kindr.-staap, 42,01.

Viievõistlus: 1. v. a.-ohv. V. Miller 14 p. (kaugush. — 5,53, 200 mt. — 25,4, oda — 38,22, ketas — 35,62, 1500 m. — 5,15,1); 2. kapt. A. Jõgi 19,5 p. (5,55 mt., 26,2 s., 42,36 mt.; 30,30 mt.; 5,17,8 min.); 3. veltv. S. Efremov 20 p. (5,20 mt., 24,9 s., 40,95 mt., 30,22 mt. 5.14 min.);

Teatejooks (800 + 2 × 400 + 2 × 200 + 100): 1. Sv. üh. õppeasutused 5 m. 13,5 s.; 2. sidepataljon 5 m. 22,2 s.; 3. 10. jalgväe rügement 5 m. 31,8 sek.

Üldiselt tulid esimesele kohale sõjaväe ühend. õppeasutused 224 punktiga; teine — pioneerpatalj. 80 p.; 3 — sidepat. 33 p.; 4 — sõjav. haigemaja 16p.; 5. — 10. jalgväe rügem. 15 p.; 6. — kindralstaap 14 p.; 7. — rannapatar. nr. 6 — 11 p.; 8. — Tall. komandantuur 4 p.; 9. — Aegna saare komandantuur 2 p. Punktide arvestamisel loeti kuus kohta.

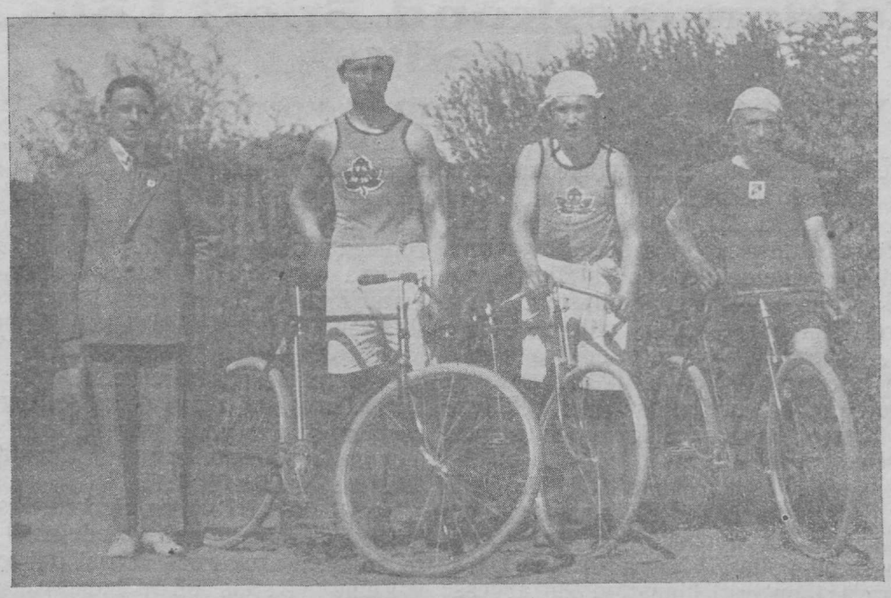

Rakvere—Tallinna rattasõidult. Vasakul seisab võistluse peakorraldaja G. Võntso, üks agaramatest Eesti sporditegelastest; tema kõrval 3 võitjat paremuse järjekorras: 1. J. Golding, Sport, 2. F. Raba, Sport ja 3. I. Ivanov, Rakvere Kalev. Võitja J. Goldingi aeg 113 km. pikkuse võistlusmaa kohta oli 3.59.26.

Rahvuslised Tõrvas.

Head tagajärjed.

Ühenduses Helme laulu- ja spordipäevaga, korraldas Tõrvas sealne Sakala pühapäeval rahvuslised kergejõustiku võistlused, mis andsid häid tagajärgi.

100 mt. — 1. Viin, Akad. sp.-kl., 12,0; 2. Anniko, Sakala, rinna jagu; 3. Ivask, Tartu Kalev, 2 meetrit järel.

Kuul — 1. Madisson, Ak. sp.-kl., 12,52; 2. Ivask 12,15; 3. Anniko 11,09.

Kaugus — 1. Ivask 6,21; 2. Viin 6,05; 3. Anniko 5,55.

Ketas — 1. Ivask 37,75; 2. Madisson 33,62; 3. Anniko 33,20.

Kõrgus — 1. Viin 1,60; 2. Ivask 1,55; 3. Madisson 1,50.

Oda — 1. Luts, Sakala, 42,59 (uus Valgamaa rekord); 2. Viin 41,60; 3. Madisson 39,25.

1500 mt. — 1. Haas, Sakala, 4.59,1; 2. Matson, Sakala, 40 mt. taga. —sp—

1 jalgväe rügemendi kergejõustiku võistlused

peeti Narvas 18. ja 19. juulil. Esimesel võistluse päeval tuli tublisti vihma, muutes platsi poriseks, mis muidugi halvasti tagajärgede peale mõjus. Selle peale vaatamata purustati sel päeval kaks rekordi. Üldse seati üles neli uut rekordi. Võistluste tagajärjed olid:

100 mtr. — 1. noor.-leitn. Rosental 12,1 (uus rekord); 200 mtr. n.-leitn. Rosental 27,0; 400 mtr. — 1) n.-leitn. Rosental 61,1; 5000 mtr. — 1. n.-s. Põldait 18.56,3; kuul — 1. rms. Kaiste 10,65; ketas — 1. v. al.-oh. Grünvaldt 31,48 (uus rekord); oda — 1. noorsõd. Kask 39,16; kaugus — 1. n.-leitn. Rosental 5,56; kõrgus — 1. n.-leitn. Rosental 1,45 (uus rekord); kolmik — 1. n.-leitn. Rosental 11,94 (uus rekord); teivas — noorsõd. Paavo 2,40; granaadiviske — 1. rms Kaiste 61,45; viievõistlus — 1. n.-leitn. Rosental 13 punkti; 4×200 mt. teatejooksu võitis 7. kompanii ajaga 1.53,2; 800+400+200+200 mt. teatejooksu võitis 1 kuulip. komp. ajaga 4,29. —fr.

— **Olümpia—Sport 2** mängisid 22. juulil viimase väljal 1:1, mis saavutatud poolajaks. Sport oli paremuses, kuid Olümpia kiirem läbimurdvus võimaldas viigi. —gla.

— **Kilingi-Nõmmel** võistles 26. juulil K.-Nõmme haridusseltsi Õilme spordiosakonna meeskond Surju ja Uulu spordiseltside koonduse vastu. Võistlus lõppes meie kohapealse kirjasaatja teatel K.-Nõmme tüseda võiduga 6:0. K—v.

— **Sport 3 — Floora 1** võistlesid 15. juulil Spordi väljal. Spordi meeskond mängis hea innuga ja suutis ülekaalu 4:1 (3:1) fikseerida. Toredusvärav saavutati teisel poolajal Spordi keskpoolkaitsja poolt. Vahek. J. Kihlefeldt Sport.

— **Võitleja — Makkabi** tasuvõistlus peeti viimase väljakutsel 19. juulil Kalevi väljal. Kuid ka siin kinnitas Võitleja oma paremuse tagajärjega 2:0 (1:0), mis täpselt sarnaneb ringkonnavõistluse tagajärjele. Vahek. A. Räästas.

Stokholmi rahvusvahelistel

võitis Paddock 100 mtr. 10,6 hollandlase van den Berge ja rootslase Petterssoni ees, kelle ajad olid 10,8 ja 11,0. 1500 mtr.-is näitas Vide suurepärast jooksu, kattes maa 3.55,4, kuna ka teine rootslane Eklöf üle ootuste käis ja 3.59,4 jooksis. 110 mtr. tõkkeid võitis Pettersson 15,0 sakslase Köpke ees, kes 15,2 jooksis. 400 mtr.-is jäi sakslane Peltzer starti istuma ja loobus. Jooksu võitis Paulen 49,2 rootslase Brantingi ees, kelle aeg märgiti 49,6. Paddock ihaldas ilmarekordi parandada 125 mtr. jooksus, mis tal ka ajaga 12,7 õnnestus. Hiljem selgus aga, et maa 5 mtr. lühem oli mõõdetud. Kaugust hüppas Johansson 6.96, Nilsson 6.89 ja Köpke 6.87. Odaviske võitis Lillier 60.85.

V. Pörhölä

on Oulu maakonna esivõistlustel tõuganud kuuli 14.42,5.

Hollandi esivõistlused.

100 mtr. Broos 10,7; 110 mtr. tõkkeid Spel 16,8; 400 mtr. Kat 53,6; 1500 mtr. Zeegers 4.16,0; 10.000 mtr. Klaase 34.25.3; kõrgus Thesingh 1.75; teivas Runier 3.40; oda Knot 50.93.

Inglise üliõpilased Ameerikas.

Oxfordi ja Cambridge üliõpilased viibivad Ameerikas võistlusreisil. 12. juulil võistlesid nad Yale ja Harvardi ülikoolide vastu. Tagajärjed kujunesid järgmisteks: 100 yardi — 1. Miller, Harvard, 9,8; 2. Norton, Yale. 220 yardi — 1. Porritt, Oxford, 21,6; 2. Norton, Yale. 440 yardi — 1. Stevenson, Oxford, 49,2; 2. Paulsen, Yale. 880 yardi — 1. Lowe, Oxford, 1.53,6; 2. Watters, Harvard. 1 miil — Lowe. 2 miili — Tibbetts, Harvard, 9.30,6; 2. Morgan, Oxford. 120 yardi tõkkeid — 1. Lord Burghley, Cambridge, 15,6; 2. Vilar, Yale. 220 y. tõkkeid — 1. Robb, Harvard, 25,0; 2. Cole, Yale. Kõrgus — 1. Van Geyzell, Cambridge, 1.89,2; 2. Deacon, Yale, 1.86. Kaugus — Norton, Yale, 7.16; 2. Powell, Cambridge, 6.98. Kuul — Dunker, Harvard, 13.11.

Spordimärgi võistlustel,

mida Kalev oma liigete vahel on korraldanud, on saavutatud järgmisi paremaid tagajärgi: kaugus — Liinat 6.09; kolmik hoota — Liinat 8.40; 200 mtr. — Palmberg 24,8, Villemson 25,0, Liinat 25,7; ketas — Liinat 37.00; 400 mtr. — Villemson 54,2 ja Palmberg 55,2.

— **Surjus** korraldas Pärnu Vapruse Surju osakond 19. juulil omavahelised kergejõustiku võistlused. Tagajärjed: 100 mtr. — M. Enn 12,0; 400 mtr. M. Enn 59,0; 1500 mt. J. Vilgats 5,00; 3000 mtr. — J. Vilgats 9,51; kõrgus — E. Langholts 1,44; kolmik — E. Langholts 10 mtr.; teivas — E. Voll 2,54; kaugus — E. Langholts 5,34; ketas — Langholts 27,83 mt.; oda — E. Langholts 40,35 mt.; kuul — Langholts 9,67 mt..

Jooksude ajad on võetud hariliku uuri järele, ilma peatuskellata (stoperita). P. K.

Meistermeeskond Sport Läti ja Leedus.

Viik Läti meistriga ja tublid võidud Kaunases.

Meistermeeskond Sport alustas oma Läti ja Leedu reisi 22. juulil, kuna tagasi jõuti teisipäeva 28. juuli hommikul. See Spordi võistlusreis oli suure eduga, mis Eesti jalgpallile naabermaades täiesti head nime ja lugupidamist kindlustab. Juba Spordi tänavune esimene välisreis põhjapoole — Soome — andis hea tagajärje, kuna Sport seal Soome liidumeeskonna vastu saavutas auväärilise viigi. Nüüdne reis lõunapoole oli võidukuse poolest veel suurem.

Esimene võistlus Spordil oli 23. juulil Riias Läti meistri **RFK** vastu. Lõputagajärjeks jäi poolaja seis **1:1**, kuna shansse oli võita. Värava lõi Paal. Tagajärg 1:1 on eriti hinnatav, kui arvesse võtta, et meestel kohe sõidult jõudmise päeval ja võõral pinnal tuli võistelda vastasega, kelle tugev mänguvõime meil tuntud.

Sõidu võidukad akordid kõlasid heledalt aga Kaunases, kus meie meistri vastuvõtjaks oli KSK (Kauno sporta klubas). Meie meeskondadest tegi tänavu esimese reisi Leetu Kalev, kes seal äärmiselt napilt võitis — LFLS-i 3:2 ja Kovast 1:0. Selle järel parandas seda meie esitusmeeskond oma maavõistluse võiduga 1:0 Leedu rahvusmeeskonna üle ja 4:1 Kaunase üle. Nüüd — kolmanda Eesti meeskonnana Leetu sõitnud Sport tõi aga koju kõige tugevamad võidud, mis ilmutavad meie meistermeeskonna suurt ja kõige selgekujulisemat paremust leedulaste üle.

Kaunases oli Spordil esimene võistlus 25. juulil **KSK** vastu. Võistlus, samuti nagu järgminegi, peeti KSK väljal, mis veel halvem kui LFLS-i väli, millel peetud teised võistlused leedulastega. Võistlus algas üllatusega, kuna esimese värava tegi KSK. Selle tasus Kihlefeldi söödust Maurer, kes 6 mt. kauguselt sisse lõi. Poolajale mindi tagajärje 1:1 juures. Teine poolaeg kuulus täielikult Spordile. Teise värava lõi Paal 13 meetri pealt püüdmatuna nurka. Palli sai ta Gerassimovi söödust. Kolmas värav tuli järgmiselt: Kihlefeldt lõikas Gerassimovile kahe kaitsja vahele pustsöödu ette, millest Gerassimov 12 mt. pealt ka 3:1 tegemata ei jätnud. Neljanda värava tegi Paal löögiga karistusala nurgalt. Lõputagajärjeks jäi **Spordi võit 4:1.**

Teisel poolajal näitas Sport eriliselt ladusat koosmängu, nii et leedulastel meeste vahel asjatult edasi-tagasi tuli jooksta.

Teine võistlus oli pühapäeval Leedu meistri Kovas'e vastu. Kaunase meeskondadest mängib KSK puhtakujulisemat ja täiesti korrekti jalgpalli, kuna Kovase mäng selle vastu on rajatud jõule ja visahingelisele võitlusele. Kuid Sport sai Kovasega samuti hõlpsalt valmis. Esimese värava tegi Gerassimov. Teise lõi Kihlefeldt, palli võrku jõudmisel kõlas ka kohtuniku vile kuid värava tunnistamise asemel määras vilemees Kovase poolt tehtud fouli eest 11-meetri löögi. Selle toimetas postide vahele Einmann. Poolaja tagajärjeks jäi nii 2:0. Teisel poolajal lisati kolmas juure: Üpraus söötis Kihlele, see tsenderdas, kaitsja lõi tagasi ja palli hankis uuesti Kihle, kes peale lõi. Sealt tuli pall aga veel tagasi ja ta sai omale siis Paal, kellel kahekordse löögi järel läks korda 12 mt. pealt lõpulikult värava teha. **Nii oli teise võistluse tagajärg Leedu meistri vastu võit 3:0.**

Üldiselt ilmutas Sport head vormi ja jättis oma mängust Kaunasesse tubli mulje.

Viini Hakoah Riias.

Hiigla võit RFK üle 7:0. — 9000 pealtvaatajat.

(E. Spordilehe kirjasaatjalt Riiast).

Austria meistermeeskond Viini Hakoah saabus Riiga juba kesknädala õhtul, kuna esimene võistlus — RFK vastu — oli tal alles pühapäeval, 26. juulil. Jaamas vastu võtmas oli paljutuhandeline rahvahulk. Meeskond asus ühte Riia ranna toredamasse pangsiooni. Märkida on, et autode hulk, millega austerlased ja nende vastuvõtjad jaamast läbi linna randa liikusid, oli suur üle poolesaja. „Merepaviljonis", kuhu võõrad asusid, korraldati muu seas ka mitmed kabaree õhtud. Esinesid ka austerlased. Nimetamisväärt on, et Gutmannil, Hakoahi tsentrhalfil, on jalgpallimängu kõrval veel elukutseks tantsuõpetamine. See elegantne tantsuõpetaja oli Pariisi mängudel ka Ungari olümpia meeskonnas keskpoolkaitsjaks.

Võistlus äratas suuremat elavust, mis Riia spordi alal näinud. **Pealtvaatajate hulka loeti 9.000-nde peale!** See on arv, mille lähedale Tallinn seni ei ole suutnud küünida!

Vahekohtunikuks matshil oli Krumins sõjaväe spordiklubist.

Meeskondade koosseisud — **Hakoah:** Fabian; Scheuer—Vegner; Hess—Gutmann—Pollak; Nemes—Häusler—Grünvald—Eisenhoffer—Schwarz. **RFK:** Jurgens; Gravels—Urbans; Vinkis—Sokolov—Roze; Abrams—Taurinsh—Scheibel—Timpers—Pavlov. RFK-l puudusid kõik kolm Bardat.

Suur mäng algas k. 5.30. Juba 15 sekundi järel lööb Schwarz esimese palli RFK võrku, 18. min. lööb Eisenhoffer 2:0 ja 21. min. 3:0. Poolaeg lõpeb sellega. 14. min. saab Hakoah Roze handsi tõttu vabalöögi ja sellest teeb Häusler 4:0. 20. min. veab Nemes kõigist läbi ja tõstab seisu 5:0 peale. 23. min. suurendab Grünvald seda 6:0 peale ja 25. min. teeb Eisenhoffer 7:0. millega Hakoah oma pallirahe RFK väravasse lõpetab. Viinlased ei pane enam rõhku tagajärje peale, mis juba enam kui küllalt suur, vaid demonstreerivad nüüd pallikunsti selle täies hiilguses. Nad dribbeldavad vastaste ridadest läbi, näitavad tehnilisi kunstükke ja teevad kaunid kombinatsioone.

Viinlased mängisid hiilgavalt. Lätlased on suure kaotuse peale vaatamata oma väravavahi Jurgensiga rahul.

Peale võistlust anti välja eribülletäänid võistluse tagajärjega.

Leedus Hakoahi palavik.

(E. Spordilehe kaastööliselt Kaunasest.)

Kaunases valdab praegu tervena meeli Viini Hakoahi küllatulek. Juutidest koosnevale värskele Austria meistermeeskonnale tehakse pöörast reklaami. Lehed toovad pikalt kõigi mängijate elulood ühes meeste piltidega. Võib öelda, et Hakoah on Kaunases saanud juutide ebajumalaks. Ja see tähendab midagi, kuna juute on Kaunase ligi 100.000 elanikust tervelt 40.000! Kus kaks juuti koos, olgu siis need poiss või tüdruk, kohe on seal esimeseks jutuks Hakoah ja uuesti Hakoah.

Makkabi välja, kus võistlused viinlastega peetakse, laiendatakse. Ehitatakse tribüüne juure. Ning piletihinnad, need on 5—15 litti (190—570 mk.).

Hakoahi mängud Kaunases on 1. ja 2. augustil — Makkabi ja LFLS-i vastu. Oodatakse, et võistlusele tuleb 10.000 pealtvaatajat! Hakoahile korraldatakse pidulik vastuvõtmine ja juudid teevad Hakoahi tuleku omale peaaegu rahvuspühaks. Viini juute võetakse jaamas kõnedega vastu, veetakse kaunistatud autodega mööda linna, kuna õhtul aset leiab suur sportline miiting, millel kõneleb üks Hakoahi abiesimeestest.

18. ja 19. juulil oli Kaunases külas Ida-Preisi ringkonna meister Masovia, kes võitis Makkabi üle 1:0 (0:0) ja LFLS-i 4:2 (2:0).

Joh. H-nn.

Ungari — Poola 2:0.

5. maavõistlus Ungari ja Poola vahel peeti 19. juulil Krakovis. Üldiselt eeldati, et ungarlaste poolt Rootsis näidatud nõrga vormi tõttu õnnestub Poolal napilt võita. Eelmised neli maavõistlust Ungari ja Poola vahel on võitnud ungarlased 1:0, 3:0, 5:0 ja 4:0. Kuid ka nüüd kaotas Poola 0:2. Viie maavõistluse kohta ei ole Poolal õnnestanud Ungarile ühtki väravat lüüa!

Mängu poolest olid poolakad ungarlastele võrdsed. Iseäranis väljapaistev oli kaitse. Väravavahi Görlitz tegi võimatuid asju, kuna ta ka ühe 11-meetri löögi meisterlikult püüdis. Löömisega ei saanud aga toime Poola edurivi. Poolaeg lõppes siiski 0:0. Teisel poolajal 17. minutil toimetab vasaksisemine Vinkler vabalöögi Poola võrku. 33. min. tegi keskajaja Holzbauer 2:0. See jäi lõputagajärjeks. Ungari meeskonnas hiilgas Orth, kes keskpoolkaitsjat mängis. Edurivis olid Holzbauer ja paremsisemine Takacs peategelased.

Märkida on, et Poola meeskonnas oli tervelt 9 mängijat Lvovi Pogoni meeskonnast, kes kolmekordne Poola meister.

Mängu juhtis Viini vahekohtunik Braun, pealtvaatajaid oli 10.000.

21. juulil peetud linnavõistlus Budapest — Krakov lõppes 0:0.

Suurvõistlus Pärnus.

V.-s. Sport 1 — Pärnu Tervis 1 3:1.

19. juulil külastas meistermeeskond Sport oma täies koosseisus Pärnu Tervist. Meeskond saabus omnibussidel alles hilja laupäeva öösel. Vastu võtmas olid Tervise tegelased. Pealtvaatajaid pühapäeva õhtul peetud võistlusel oli rohkelt.

Maureri tsenderdusest teeb Üpraus 11. minutil peaga esimese värava. 39. minutil kõva surumise järel teeb Sport Gerassimovi näol 2:0. 43. minutil teeb Tervise eest värava keskajajat mängiv inglane Thacker. Publikus tõuseb suur kiiduavaldusteks torm. Seisu 2:1 juures minnakse vaheajale.

Teise poolaja 3. minutil lööb Üpraus 3:1. Tipner asub väravast edurivisse, kuid see ei too muutust. Võrdlemisi lahtise mängu juures lõpeb võistlus tagajärjega 3:1 Spordi heaks.

Tagajärg oli pärnlastele meeldiw üllatus. Ei loodetud sarnast head vastupanu Eesti meistrile. Peale võistlust oli ühine koosviibimine, millel Sport võimalusel tänavu veel kord Pärnu lubas tulla.

H. P—g.

Viljandi koondus—Pärnu Vaprus 4:0.

26. juulil võistlesid Pärnus sealne Vaprus ja Viljandi koondus. Viimane koosnes Viljandi 2. ja 3. klassi mängijatest, kelle edurivi juhtis kalevlane Laamann. Mäng oli võrdlemisi loid. Esimene poolaeg läks kaunis tasakaalus ja lõppes 0:0. Teist poolaega algas Vaprus surumisega, kuid viimasel kahekümnel minutil murdis Viljandi selle ja võttis juhtimise oma kätte. Viljandlased saavutasid neli väravat, neist tegi Laamann kolm. Mängu juhtis H. Ploom, PJK.

A. P.

Ringkonna võistlused jalgpallis.

Pärnu Tervis Kesk-Eesti meister.

Tervis—Viljandi spordiühing 1:0 (1:0).

Kesk-Eesti ringkonna finaalis kohtasid 26. juulil Pärnus Esplanaadi väljal kohalik Tervis ja Viljandi spordiühing.

Viljandi alglöögi järele võtab juhtimise oma kätte Tervis. Juba 2. minutil penalty Tervise heaks. Selle kasutamine ei õnnestanud, kuna pall läks vastu põikpuud. Järgmisel — 3. minutil märgitakse Tervise kasuks värav, mis ka võistluse ainsaks jäi. Paremääre E. Jürvetsoni tsenderduse saatis vasaksisemine Hendrikson peaga Viljandi võrku. Tervis surub edasi, kuid eduta. Poolaja lõpul omandab ülekaalu aga Viljandi.

Teine poolaeg algab uuesti Pärnu pealetungiga. Edurivi: jääb aga enamal jaol kordadel ofsaidi. Tervis saavutab ka rea nurgalööke, kuid pall lüüakse posti, väravavahile sülle ine. Lõpul muutub mäng lahtiseks.

Võistluse tagajärg 1:0, nurgalöögid 5:2 Tervise heaks.

Viljandi mängis seekord hästi. Tervisel oli edurivi nõrgemaks meeskonna osaks.

Vahekohtunik R. Põder, Kalewipoeg, vilistas rohkelt. A. P.

Narva tennis-hockeyklubi Põhja-Eesti ringk. võitja.

Võitis finaalis Rakvere Kalevi üle 7:1.

Jalgpalliliidu poolt Põhja-Eesti ringkonnaks nimetatud Virumaal võistlesid ringkonna tsüklis kolm meeskonda: Narvast Kalev ja tennis-hockeyklubi ja Rakverest Kalev. Esimesel matshil kahe Narva meeskonna vahel võitis küll Kalev, kuid et ta kaks mängijat ei olnud Eesti kodakondsusest, siis tunnistati võitjaks tennis-hockeyklubi.

Viimase ja Rakvere Kalevi vahel peeti ringkonna finaal Narvas 19. juulil. Kohe algusest peale võtsid narvalased ülekaalu terveks mänguks oma kätte. Rakvere meeskonnast oli väljapaistev ainult väravavaht, kel küll hulk palle tuli läbi lasta, kuid veel rohkem väravaid päästis.

Esimene poolaeg andis Narva tennis-hockeyklubi heaks 2:0, teine poolaeg 5:1. Väravaid löi Narva 12., 15., 55., 61., 75., 85. ja 89. minutil ja Rakvere oma „auvärava" 77. minutil. Lõputagajärg 7:1 tennis-hockeyklubi kasuks.

Võitleja — Tallinna ringk. meister.

Riigiteenijate spordiring — Võitleja 0:0.

18. juulil Spordi väljal peetud ringkonna lõpuvõistlus nim. meeskondade vahel ei annud paremuse kohta selgust, sest kahetunniline mäng A. Silberi, TJK juhtimisel, ei toonud ühtegi väravat. Toetatuna heast poolkaitsest, oli Võitleja edurivi alalisel pealetungil, kuid kõik löögid väravale pareeriti vastase väravavahi poolt sarnase järjekindlusega, et teda tsükli paremaks väravahoidjaks tuleb pidada. Riigiteenijate üksikud läbimurded olid siiski hädaohtlikud. Mängu võiduväravani pimeduse tõttu ei jatkatud. Nurgalöögid 16:7 Võitleja eduks.

Võitleja — Riigiteenijate spordiring 1:0.

Esimese kohtamise väravateta jäämisel mängisid Võitleja ja Riigiteenijate spordiring teistkordse lõpuvõistluse 23. juulil Spordi väljal. Võistlus ise oli laadist sarnane esimesele, kuid tuntavama ägedusega. Hästi mängis Võitleja kaitse, kuid edurivi nõrk löögivõime ei lubanud väravaid saavutada, pealegi, kus riigiteenijate väravavaht endiselt hästi võttis. Ainuke võiduvärav saavutati 21. minutil Võitleja paremääre poolt rüselemisest meetri pealt. Vahekohtunikuks J. Hargel, Sindi Kalju.

Võiduga omandas Võitleja ringkonna meistri nime, saavutades tsüklis 3 võitu ja 1 viigi väravatega 5:1. Meistri koosseis: Roots, — Siivo, Tomson—Kuusler, Laur, Paulmann, — Pavel, Rääks, Koppel, Shmidt ja Uustalu. —gla.

Nõmme Kalju — Kalevipoeg 3:2.

Kalju teenitud võit.

Reedel, 24. juulil kohtasid Kalevi väljal tänavusel hooajal teistkordselt noored 1. klassi meeskonnad Kalju ja Kalevipoeg. Esimene matsh nende vahel oli lõppenud 2:2, kuna nüüd Kalevipoeg võistlusele läks kindla võidu peale. Nõmme Kalju, kes tänavu küll võrdlemisi vähe võistelnud, näib siiski olevat oma paremas vormis. Meeskond mängib hoogsat ja kiiret mängu, mis tasub üksikute mängijate tehnilist krobedust. Kalevipojad on küll andeline meeskond, kuid omab rea mängijaid, kes endid oma nooruse juures põhjendamatult üle hindavad ja enne võistlust oma võimetega kiitlemisel on veidi edevad, võistlusel aga lodevad. Kalevipoegade parem võistlus oli nende „premjäär" Riia Hakoahi vastu 6:0, kus mehed tõsiselt ja hingestatult võistlesid. Kalevipoja viimased mängud on kaugel selle esimese võistluse nivoost. Kalevipoegadel tuleb end tugevalt käsile võtta, et sügiseks jälle saavutada vastuvõetavat vormi.

Nõmme Kalju on meeskond, kes omab tugevat mängu materjaali. Võib väita, et meeste tehnilisel edenemisel ja löögivõimakuse tüsedamaks minekul Kalju on meeskonnaks, kes uue ofsaidi määruse jõusse astumisel oma praeguse kiirusega töötades võib pühitseda head edu.

Meeskonnad esinesid: Kalju — Ratnik; Matiisen—Mikker; E. Strandberg—Kütt—Tamberg; Võrgi—Tammar—Sork—Niisevald—R. Strandberg. Kalevipoeg — Müller; Maiste—Felitsius; Birkentak—Kull—Põder; Piperal—Maurer 2—Kipp—Läll—Räästas.

Kalevipojad tehniliselt veidi paremad, kuid selle tasub täiesti Kalju hoog. 12. min. lööb Niisevald Sork'i läbimurde järele 1:0. See jääb poolaja seisuks.

Teisel poolajal püüab Kalevipoeg end kokku võtta juhtimise võitmiseks. 9. min. tasub Maurer 1:1 ja väakese pealetungi perioodi järele teeb Kull 35. min. 2:1. Poolaja lõpul on Kalju uuesti elavas pealetungis ja 41. min. lööb Niisevald 2:2 ja 44. min. kinnitab Tammar R. Strandbergi söödust Kaljule võidu 3:2. Nurgalöögid 6:3 Kalevipoja heaks.

Nagu tähendatud, oli Kalju meeskond mobiilne ja võitles innuga. Üksikuid mehi raske välja tõsta, silma paistis Kaljul vast ainult pügatud ehk nudipeaga meeste rohkus.

Kalevipojal oli rohkelt mehi viletsad. Räästas vasakäärena oli jälle „baleriin", keile mäng oli ainult asjata jalgade liputamine ja hüplemine. Samuti oli Läll täiesti ümmargune null. Piperal näitas end algul harilikust hoogsamana, kuid ei löönud sellena lõpuni läbi. Felitsius tegi temalt tuntud vigu, mis näivat talle tugevalt külge kasvanuna. Meeskonna õnnetum mees oli R. Põder, kes mängu algas vasakhalfina, sealt läks kesktormajaks ja mängu lõpetas vasakkaitsjana — ja seda peaaegu ühesuguselt eduta.

Kohtuniku kohal rahuldas A. Silber.

Ringkondade poolfinaal.

26. juuliks olid määratud 2 võistlust: Tartus sealse noorsoo seltsi ja Petseri Laine vahel ja Tallinnas sealse Võitleja ja Baltiski Bevetesso vahel. Et Laine ja Bevetesso ilmumata jäid, siis tunnistas jalgpalliliit nad kaotajateks.

Järel on seega neli ringkonna meistrit, kes eelolevat pühapäeval kokku lähevad ringkondade poolfinaalis.

Narvas kohtavad Tartu noorsoo selts ja Narva tennis-hockeyklubi, Pärnus Tallinna Võitleja ja Pärnu Tervis. Suurem huvi koondub viimasele matshile, kuna selle võitjas eeldame ka üldist ringkondade võitjat. Pärnu Tervisel seisab Tall. Võitleja näol ees tükk kõva tööd. Ringkondade võitja pääseb teatavasti 1. klassi. Esivõistlustel esineb 1. klassis 7 meeskonda: Sport, Kalev, TJK, Kalevipojad, Nõmme Kalju, Narva Võitleja ja ringkondade võitja.

Martin Soomes 2 ilmarekordi jooksnud.

Laupäeval ja pühapäeval peeti Kotkas rahvusvahelised kergejõustiku võistlused, millest välismaalastest osa võtsid Martin, Paddock ja Paulen.

Laupäeval oli Martini tagajärg 800 yardis 1.44,2 ja pühapäeval 500 meetris 1.04,7 — mõlemad saavutused on uued ilmarekordid.

4.03 teivast

on hüpanud daanlane Henry Petersen.

Viie rahvuse võistluse,

mille Austria spordiliit Saksa, Austria, Ungari, Tsheho-Slovakkia ja Jugo-Slaavia vahel korraldas, tõi võitjaks Saksa 69 p., Ungari 65½ p., Tsheho-Slovakkia 38½ p., Austria 25 p. ja Jugoslaavia 7 p.

100 mtr. — 1. Büchner, Saksa, 10,7; 2. Schüller, Saksa, 10,8; 3. Gerõ, Ungari.

400 mtr. — 1. Peltzer, Saksa, 48,8; 2. Gertz, Saksa, 5 mtr.; 3. Vykoupil, Tsh.-Slov.

800 mtr. — 1. Peltzer 1.57,7; 2. Barsi, Ungari; Böcher, Saksa.

1500 mtr. — 1. Wollmer, Saksa, 4.06,1; 2. Drozda, Tsh.-Slov.; 3. Jenuwein, Saksa.

Kõrgus — 1. Gaspar, Ungari, 1.86; 2. Orban, Ungari, 1.80; 3. Machan, Tsh.-Slov., 1.80.

Kaugus — 1. Somfay, Ungari, 7.07; 2. Bako, Ungari, 6.89; 3. Hofmann, Saksa, 6.85.

5000 mtr. — 1. Walpert, Saksa, 15.43,0; 2. Bruhnsen, Austria, 15.46,0; 3. Dieckmann, Saksa, 15.49,0.

110 mtr. tõkkeid — 1. Trossbach, Saksa, 15,0; 2. Jandera, Tsh.-Slov.; 3. Mohaka, Ungari.

Oda — 1. Czepes, Ungari, 58.82; 2. Güogei, Ungari, 54.67; 3. Turanski, Tsh.-Slov.

Kuul — 1. Ambrozi, Jugoslaavia, 13.74; 2. Bedõ, Ungari, 13.61; 3. Barani, Ungari, 13.52.

Ketas — 1. Dr. Gõrõy, Tsh.-Slov.; 2. Somfai, Ungari; 3. Hofmeister, Saksa.

Viini Hakoah

võitis teisipäeval Riia koondusmeeskonda 6:0. Poolaeg 3:0.

— **Rakkes** võitis 26. juulil sealne Sport Tapa Spordi üle tugevalt 4:1 (2:1). —zi.

— **Viini Hakoah** võitis 16. juulil Varssavi linnameeskonna 4:0 (3:0). Pealtvaatajaid oli 6.000. Edasi võitis Hakoah Bialystoki üle 8:0 ja Vilno Makkabi 6:0. 19. juulil löi Hakoah Grodno linnameeskonna 8:0 (3:0). Pealtvaatajaid 3.000.

Reedel, 31. juulil k. 7 õ. Kalevi väljal

1. treeningmatsh Läti—Eesti maavõistluse vastu.

Võistlevad liidu 1. ja 2. meeskond.

Jalgpalliliit.

Kergejõustiku varia.

Portugalist. Portugali mängudel, mida seal spordi õhutamiseks korraldati, võitsid peaasjalikult prantslased. Paremad tagajärjed olid: 100 mtr. — Theard 11,0; kuul — Paoli 13.85; 5000 mtr. Dolqués 15.35,4; 400 mtr. — Jousse 53,0.

Prantsusmaalt. Shveitslane Martin jooksis Pariisis 1000 mtr. 2.28,8, mis ainult 0,2 sek. ilmarekordist järel. Samal võistlusel püstitas A. Mourlon uue Prantsuse rekordi 150 mtr-is ajaga 16,8. 100 yardi võitis Murchison Paddocki ja Mourloni ees.

Tourcoingis on Theard jooksnud 100 mtr. 10,8 ja Marseille'is A. Mourlon sama maa 11,2.

Nancys on Hirliman jooksnud 100 mtr. 11,2 ja Voljung 400 mtr. 51,6.

Clermond-Ferrandis jooksis Pelé 1500 mtr. 4.06,0 ja Moureau 110 mtr. tõkkeid 16,4.

19. juulil hüppas P. Dufauret, Bordeaux, teivast 3,77, mis on uus Prantsuse rekord. Endise rekordi omanik oli F. Gonder tagajärjega 3,74. See saavutus püsis Prantsuse rekordina 1905. a. saadik, seega peaaegu 20 aastat.

Saksamaalt. Münchenis on Corts jooksnud ühel päeval kaks korda 100 mtr. 10,7 ja Söllinger tõuganud kuuli 13.14 ja hüpanud kaugust 6.69.

Krefeldis jooksis Walpert 3000 mtr. 9.00,7 ja Bedarff 9.03,0.

Berliini esivõistlustel jooksis Pampe 100 mtr. 11,3, Schmidt 400 mtr. 50,0 ja 1500 mtr. Schmidt 4.14,3. Ketast heitis Hänchen 41.70, kuuli tõukas Haase 13.20 ja kaugust hüppas Schelenz, kes 1923. aastal Kalevi treeneriks oli, 6.66. Naistest hüppas Köhler kaugust 5.68 ja Henoch tõukas kuuli 10.94 (uus Saksa rekord).

Hamburgis hüppas Schumacher kaugust 7.11, Petri jooksis 10.000 mtr. 32.37,1 ja Gierke 800 mtr. 1.57,8.

Frankfurdis jooksis Corts 100 mtr. 11,0, Faist 400 mtr. 49,5, kuuli tõukas Rechenmacher 13.79, ketast heitis Graffwallner 41.93, kaugust hüppas Söllinger 6.80 ja teivast Reeg 3.70.

Kesk-Saksa esivõistlustel Halles jooksis Büchner 100 mtr. 10,9 ja 200 mtr. 21,6. Storz kattis 400 mtr. 50,2 ja Otto 800 mtr. 1.58,3. Kaugust hüppas Hofmann 6.80 ja kuuli naistele tõukas prl. Jacke 10.28.

Breslaus võitis Körnig 100 mtr. 10,9 ja 200 mtr. 22,7. Kuuli tõukas Zimmermann 13.36 ja ketast heitis Bloch 39.18.

Rootsist. Stokholmi staadionivõistlustel võitis 60 mtr. hollandlane Van der Berge Paddocki ees ajaga 6,6 ja viimane omakord hollandlase ees 100 mtr. 10,6; 400 mtr. jooksis Paulen 49.2, 800 mtr. sakslane Peltzer 1.52,8, rootslane Svensson 1.53,5; 1500 mtr. võitis Vide 3.55,4, teine N. Eklöf 3.59,4. 5000 mtr. jooksis Eklöf 14.57,3. 110 mtr. tõkkeid kattis Pettersson 15,0, kaugust hüppas Johansson 6.96 ja kõrgust Österberg 1.85.

Kümnevõistluse esivõistluse võitis E. Nilsson 7459,27 punktiga (uus Rootsi rekord) tagajärgedega: 100 mtr. 11,8; kaugus 6.55; kuul 11.84; kõrgus 1.80; 400 mtr. 55,0; 110 mtr. 18,0; ketas 39.16; teivas 3.55, oda 52.00 ja 1500 mtr. 4.35,4.

Ameerikast. New Yorgi esivõistlused: 100 y. J. Scholz 9,8; 220 y. McDonald 22,6; 440 y. J. Tierney 50,2; 880 y. J. Holden 1.55,4; 1 miil J. Connolly 4.23,8; 6 miili V. Kyrönen 31.40,6; 120 y. tõkkeid Christiernsson 15,2; 220 y. tõkkeid Biesiakievicz 26,4; 440 y. tõkkeid J. Gibson 55,8; kaugus Courtois 7.02,5; kõrgus Major 185,5; kolmik Kaufman 14.18; teivas Scholpp 3.81; kuul McDonald 13.55; ketas Ashton 40.89; oda Leyden 52.53; vasar McGrath 52.17; raskus McGrath 11.33.

Oxford-Cambridge'i üliõpilaste võistlustel Princeton-Cornelli üliõpilaste vastu jooksis Porritt 100 y. 10,0 ja kaotas 220 yardis Russelliile 21,2. 440 y. jooksis Stevenson 50,0, 880 y. Lowe 2.00,0.

120 y. tõkkeid võitis lord Burghley 15,4 ja kõrguse van Geysel, 1.86. Kaugust hüppas McKintosh 7.14 ja kuuli tõukas Hills 14.65. Kõik võitjad peale Russelli ja Hillsi on inglased.

Soomest. Soome teatejooksu ja kümnevõistluse esivõistlustel võitis 4×100 mtr. Helsingi Kisa Veikot ajaga 43.2 (uus Soome rekord). 2. Kotka Into 43,4 ja 3. Tampere Pyrintö 43,9. 4×400 mtr. võitis Helsingi IFK 3.23,7 (uus Soome rekord). Kümnevõistlus oli võistluste suurnumber, kus Paavo Yrjölä pidi peaaegu Osborne'i ilmarekordil elukuunla kustutama. Ei oleks ilm vihmane olnud, oleks see ka kindlasti sündinud. See oleks nüüdki teostunud, kui Paavo oleks 1500 mtr. 4.28 jooksnud, mis täielikult võimalik oleks olnud, oleks ta jooksu taktikaga enam kogenenud olnud. Ta punktidemäär tuli 7671.085 (uus Soome rekord), mis ainult 39 punkti Osborne'i saavutusest halvem. Üksiktagajärjed olid: 100 mtr. 12,0; kaugus 6.45; kuul 13.69; kõrgus 1.80; 400 mtr. 52,8; 110 mtr. 17,6; ketas 39.40; teivas 3.20; oda 57.61; 1500 mtr. 4.34,8. Teiseks tuli Huusari 6953,545 punkti, kolmas Rolig 6441,235 p.

HKV rahvusvahelistel võistlustel võitis 100 mtr. Paddock 10,8, 2. Helle 10,9; 400 mtr. A. Paulen 49,6, 2. Aström 50,2, 3. Vilen 50,5. 800 mtr. jooksis shveitslane Martin 1.54,2, 2. Hilden 1.56,0 (parem kui Nurmi Soome rekord). Ketast heitis Niittymaa 43.37, oda viskas Johansson 60.23 ja kaugust hüppas Huusari 6.25.

Turu rahvusvahelistel jooksis Paddock 100 mtr. 11,0 (Helle 20 sm. järel) ja 150 mtr. 16,0, mis on ilmarekordi kordamine. Soome rekordi püstitas Helle 16,3. 400 mtr. võitis Paulen 49,8 ja 800 mtr. Martin 1.57,2. 1500 mtr. jooksis Koivunalho 4.04,8, lüües Katzi, kes stardib nüüd Berliini juudiseltsi Bar-Kochba nimel. Katzi aeg oli 4.06,0. 5000 mtr-is oli uus täht Tähtinen, kes aega 15.16,5 näitas. Kaugust hüppas Sandström 6.77, kuuli tõukas Takala 13.43 ja ketast heitis Niittymaa 43.63.

Viiburis jooksis Helle 100 mtr. 11,2, teine Härö. 175 mtr. jooksus püstitas Paddock ilmarekordi 19,4, Helle ½ mtr. järel. 500 mtr. võitis Paulen 1.04,7, teine Aström 1.05,7 (uus Soome rekord). 660 yardi jooksus kordas Martin ilmarekordi 1.20,2. Kõrgushüppes saavutas Vahlstedt Soome rekordi 1.88,5, võitis kuulitõuke 14.02 ja kaugushüppe 6.46. Oda viskas Nummi 58.43 ja ketast Kivi 41.43. 5000 mtr. jooksis Kuokka 15.32,6.

Daanist. Kopenhaagenis hüppas Henry Petersen teivaga uue Daani rekordi 3.95,3. Rootslane Pettersson võitis 110 mtr. tõkkeid ajaga 15,4 daanlaste Lundgreeni (15,5) ja Larseni (15,6) ees. Aarhusis hüppas rootslane Englund 7.30 kaugust. Daani 10-võistluse esivõistluse võitis Christensen 5829 punktiga. Tema parem saavutus oli kõrgushüppes 1.82, mis uus Daani rekord.

Norrast. Norra 10-võistluse esivõistluse võitis Th. Bergland 6295 punktiga.

Belgiast. Esivõistluste esimesel päeval jooksis Brochard 100 mtr. 11,0, Caulson 400 mtr. 51,0, Forneau 1500 mtr. 4,06,0 (uus rekord), Alavoine 5000 mtr. 16.09,0 ja Powell 110 mtr. tõkkeid 16,6. Kõrgust hüppas Henault 1.70, kuuli tõukas Delausder 11.53 ja oda viskas Henault 47.17.

Inglismaalt. Inglise avalikud (rahvusvahelised) esivõistlused, mida 17. ja 18. juulil Londonis peeti, andsid järgmisi tagajärgi:

100 yardi — 1. Murchison, Ameerika, 9,9; 2. Theard, Prantsuse, 50 sm.; 3. Rangeley, Inglise. 220 yardi — 1. Murchison 22,2; 2. Ringell, Inglise, 3 mtr.; 3. Evans, Ameerika, 1 mtr. 440 yardi — 1. Stallard, Inglise, 50,0; 2. Cushing, Inglise, 5 mtr.; 3. Riley, Ameerika, 5 mtr. 880 y. — 1. Griffith, Inglise, 1.57,2; 2. Nelson, Inglise; 3. Dodge, Ameerika. 1 miil — 1. McDonald, Inglise, 4.18,0; 2. Ellis, Inglise. 4 miili — 1. Blewitt, Inglise, 19.54,8; 2. Muggridge, Inglise; 3. Britton, Inglise. 120 y. tõkkeid — 1. Gaby, Inglise, 15,2; 2. Riley 1 mtr. 440 y. tõkkeid — 1. Riley 57,8; Bourdman, Inglise, 5 mtr. 2 miili takistusjooksu — 1. Webster, Inglise, 11.01,4; 2. Montague, Inglise, 75 mtr. Kolmik — 1. Somfay, Ungari, 14.27; 2. Osborne, Ameerika, 14.26. Kõrgus — 1. Osborne 1.92,9; 2. Lewden, Prantsuse, 1.90,4; 3. Nuttall, Inglise, 1.75. Kaugus — dr. Honner, Austraalia, 7.30; 2. Steyn, Inglise, 7.16; 3. Jones, Ameerika, 7.14. Teivas — 1. Jones 3.50,5; 2. Greening, Ameerika, 3.50,5. Kuul — 1. Schwarze, Ameerika, 14.40; 2. Paoli, Prantsuse, 14.07; 3. Egri, Ungari, 12.46. Ketas — 1. Bermingham, Inglise, 42.25; 2. Egri 40.93; 3. Somfay 39.29. Oda — 1. Szepes, Ungari, 53.92; 2. Gruner, Poola, 51.07; 3. Szidlovski, Poola, 49.68. Vasar — 1. Nokes, Inglise, 46.17; 2. Jackson, Inglise, 38.40.

Hollandist. Seltsidevahelisel võistlusel prints Hendriku pokaali peale hüppas H. de Boer kaugust 7,18, mis uus Hollandi rekord. Teised tagajärjed: 100 mt. Broos 11,1; 400 mt. Kat 52,1; 1500 mt. Zeegers 4.14,2; kõrgus Thessing 1,75; 110 mt. tõkkeid Spel 16,7. — Seltsidest võitis pokaali Haarlem 58½ punktiga.

— **Zamora.** Hispaania kuulus väravavaht, minevat Hispaania teadetel Barcelona Espanolist üle F. C. Valenciasse. Ta olevat nimetatud klubiga alla kirjutanud lepingu kolme aasta peale ja saavat sinna astumisel 100.000 peseetat (üle 5 miljoni marga!) ühekordselt ja 2.000 peseetat (üle 100.000 m.) kuus.

3000 mtr. ujumise võistlus

Rotterdamis andis meesgrupis võitjaks Jacob Köhleri ajaga 50.16,0 ja naisgrupis prl. G. Klapwijki ajaga 53.59,0. Vist ei ole meil praegu Eestis ainsat meesujujat, kes Hollandi naistega suudaks sel maal võistelda.

Rahvuslised ujumisvõistlused Elvas.

26. juulil korraldas Tartu veespordi klubi Elva järvel rahvuslised ujumisvõistlused. Tagajärjed osutusid veidi nõrkadena, mille põhjuseks oli liig kuum ilm ja vilumatus järve veega. Õhutemperatuur päikese käes oli 40° R. ümber ja vesi 23° R.

Peale võistlusi oli veepidu, mille kavas peeti ka veepallimäng klubi 1. ja 2. meeskonna vahel. 2. meeskonnale anti ette 5 väravat ja võistlus lõppes 5:5.

Ujumisvõistluste tehnilised tulemused: 50 mtr. vabalt naistele — 1. Kull, veesp. kl., 51,3; 2. Kits, sama, 58,1.

100 mtr. vabalt meestele — 1. Pärli, veesp. kl., 1.30,9; 2. Alex. Raig, Tartu Kalev, 1.32,8; 3. Alf. Raig, T. Kalev.

100 mtr. vabalt naistele — 1. Kull 2.01,9; 2. Laas, veesp. kl., 2.11,3.

50 mtr. rinnuli naistele — 1. Kull 55,5; 2. Laas 1.05,4; 3. Kubja, veesp. kl., 1.09,8.

100 mtr. rinnuli meestele — 1. Tuvike, Tartu Kalev, 2.04; 2. Alf. Raig 2.22,5.

50 mtr. seljali naistele — 1. Tresunova, veesp. kl., 1.01,7; 2. Kubja 1.19,7.

100 mtr. seljali meestele — 1. Pokats 2.04,7.

200 mtr. vabalt naistele — 1. Kull 4.30,6.

400 mtr. vabalt meestele — 1. Pärli 7.57,6; 2. Alex. Raig 8.12,9; 3. Tuvike 9.08,9.

E. In.

— **Tartus** peeti 20. juulil ujumisvõistlus 1000 meetri peale. Ujuti Emajõel, pärivett. Tagajärjed: 1. Herb. Raig, veesp. kl., 14,36; 2. Treial, noorsooselts, 15.40.7; 3. Pärli, veesp. kl., 16.04; 4. Kirshenberg, ASK, 19.19,1; 5. Paris (14 aastat vana), veespordi kl., 19.51,5. Naistest oli esimene L. Kull ajaga 16.25,2. **E. In.**

— **Prantsusmaalt Inglismaale üle kanaali ujumise katse** võttis ette Ameerika naisujuja Harrison. Julge ujuja startis varasel hommikutunnil Prantsuse kaldalt. Tal tuli oma ettevõte aga katkestada sihist 13 km. kauguse ümber. Vees oli miss Harison 8 tundi 57 minutit. Lähemal ajal tahab ta ette võtta uue katse.

— **Ungari** võitis Pariisis veepallis Prantsuse meeskonna üle 5:4 (3:0). Ungarit esitas FTC meeskond. Prantsuse on veepallis teatavasti olümpia meister. Revansh peetakse Budapestis.

— **Arne Borg** katsus Stokholmis lüüa Veismülleri ilmarekordi 100 mtr. vabaujumises. Katse ebaõnnestus, kuna Arne poolt saavutatud tagajärg oli 1.02,2, Veissmülleri ilmarekord aga 57,4. Samal võistlusel ujus Trolle 100 mtr. 1.03,9 ja Martha Norelius 400 mtr. vabalt 6.13,6.

— **Franz Aigner.** Austria raskekaalu tõstja, on 11. juulil Viinis kahe käega surunud 120,6 kg. Ametlik ilmarekord surumises on 116 kiloga itaallase Bottino käes. Suurim saavutus kahega surumises on austrialase K. Svoboda oma 121,5 kg., mida ta näitas 1921. a. Siis ei olnud aga Austria veel rahvusvahelise tõsteliidu liige ja see saavutus jäi ilmarekordina tunnustamata.

— **Olümpiamängude bilans.** Kassaaruanne Pariisi 1924. a. olümpiamängude kohta on hiljuti valmis saanud. Aruande järele oli sissetulekuid 15.491.558 franki (üle 300 miljoni marga), väljaminekuid 15.562.267 franki. Kahju andsid mängud 70.000 franki (1½ milj. m. ümber).

Millest

on tingitud mõne sportlase silmatorkav edu?

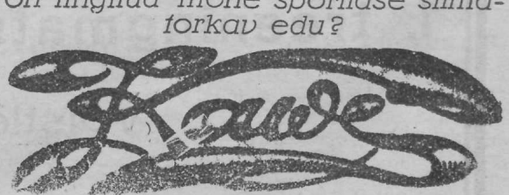

shokoladi järjekindlasi tarvitamisest.

Vastutav toimetaja **H. Tammer.** Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükikoda, Pikk tän. 2. Väljaandja **Eesti spordi keskliit.**